

BERGEN
KOMMUNE

ÅRSPLAN 2023 – 2024

Sandalsbotn barnehage

Forord

Barnehagene i Bergen kommune utarbeider sine årsplaner i samsvar med kravene til årsplan slik de er beskrevet i barnehageloven og forskrifter. Ny rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver trådte i kraft fra 1.august 2017 og er en forskrift til barnehageloven.

Kvalitetsutviklingsplanen for kommunale barnehager 2018-2021 (23)

«Sammen for kvalitet – lek og læring» beskriver eiers lokale tilpasninger til rammeplanen og prioriteringer for gjeldende periode.

Hovedsatsningsområdet i kvalitetsutviklingsplanen er «Grunnlag for livslang læring i det 21. århundre». Planhierarkiet er synliggjort i modellen.

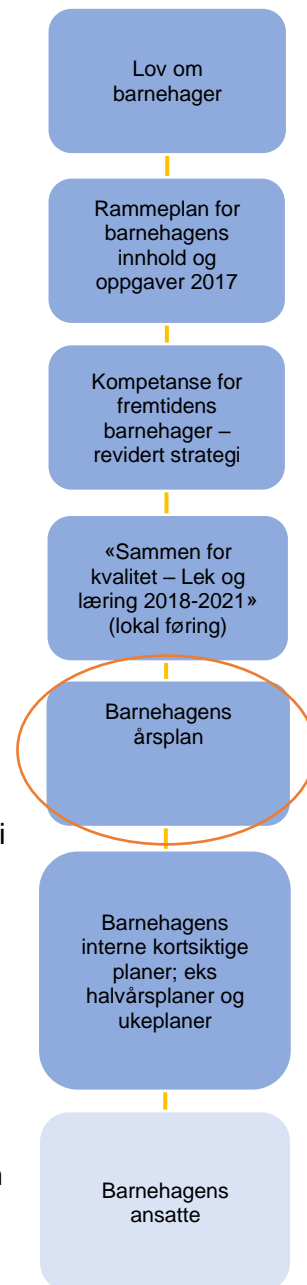
Årsplanverket til de kommunale barnehagene i Bergen kommune er delt i to:

- **Del en** beskriver mål og aktiviteter for årets satsinger og gir informasjon om hvordan disse følges opp, dokumenteres og vurderes. Årsplanen del en har et tidsperspektiv på 1 år og følger barnehageåret.
- **Del to** beskriver barnehagens satsninger og arbeid på et mer grunnleggende og generelt nivå. Årsplanens del to inneholder informasjon om hvordan barnehagen vil arbeide med danning gjennom omsorg, lek og læring for å fremme barns allsidige utvikling i samarbeid og forståelse med barns hjem. Videre redegjør barnehagen for hvordan det arbeides med progresjon i barnas pedagogiske tilbud gjennom hele barnehageløpet.

Som barnehageeier er vi ansvarlig for at barn i våre barnehager får en god start på et livslangt læringsløp. Godt planleggingsarbeid gjennom felles planmaler er utgangspunkt for utnyttelse av kollektiv kapasitet. Årsplanen utarbeides i samarbeid mellom barnehagens ansatte, barn og foreldre og danner grunnlag for pedagogisk innhold, aktiviteter og samhandling gjennom året. Årsplanen er et arbeidsredskap for personalet og dokumenterer barnehagens valg og begrunnelser. Årsplanen gir informasjon om barnehagens pedagogiske arbeid til myndighetsnivåene, barnehagens samarbeidspartnere og andre interesserte.

BERGEN KOMMUNE

Etat for barnehage

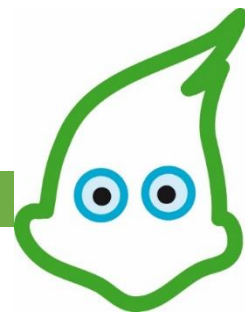
Innhold

Visjon og mål	5
Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn	5
Verdier	5
Mål	5
1.0 Barnehagens innledning	6
1.1 Struktur og organisering	6
1.2 Metodevalg	6
1.3 Kjerneverdier	7
1.3.1 Ser barnet	7
1.3.2 Varme	7
1.3.3 Inkluderende	7
2.0 Livsmestring for det 21. århundre	9
– medvirkende barn i lek og læring	9
2.1 Tilknytning	9
2.2 Lek	9
2.3 Læring	10
2.4 Barns medvirkning	11
2.5 Vennskap og felleskap	11
2.6 Mangfold	13
3.0 Barnehagens tema/prosjekt	14
3.1 Fagområder	14
3.1.1 Språk som basiskompetanse	14
3.1.2 Matematisk kompetanse	15
3.2 Digitale verktøy	15
4.0 Barnehagen som lærende organisasjon	16
4.1 Barnehagens utviklingsarbeid	16
4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging	16
4.2.1 Dokumentasjon	16
4.2.2 Vurdering	17
4.2.3 Oppfølging	17
4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet	17
I. Barnesyn og lærings syn	18
II. Pedagogisk relasjonskompetanse	19

III.	Danning gjennom omsorg, lek og læring	20
IV.	Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold	20
V.	Overganger	21
a.	Tilvenning i barnehagen	21
b.	Overganger og sammenheng innad i barnehagen	22
c.	Samarbeid og sammenheng med skolen	22
VI.	Foreldremedvirkning	23
VII.	Bærekraftig utvikling	23
VIII.	Psykososialt barnehagemiljø	24
IX.	Barns seksuelle helse	25

Visjon og mål

Visjon – En mangfoldig barnehage av høy kvalitet for alle barn

I en mangfoldig barnehage av høy kvalitet skal barn få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter med utgangspunkt i egne forutsetninger og interesser.

Verdier

Det er utviklet et verdigrunnlag som skal sikre det enkelte barn trygghet, læring og utvikling i hverdagen. Verdigrunnlaget består av *varme, ser barnet og inkluderende*. Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte. Barnehagene beskriver i kapittel 1 hva de legger i disse verdiene.

Mål

Bergen kommune ønsker som eier å gi retning for de kommunale barnehagene gjennom målsettingen:

Livsmestring for det 21. århundre – medvirkende barn i lek og læring

Grunnlaget for trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd legges i tidlig barndom og barnehagen har en sentral plass i dette. Livsmestring handler også om å møte motstand, håndtere utfordringer og være utholdende. Våre barnehager skal kjennetegnes ved at barnet:

- Opplever vennskap og fellesskap
- Erfarer trygghet og tilknytning til personalet
- Opplever spenning og glede i variert lek
- Er aktivt og medskapende i lek og læring
- Bruker sin kreativitet og søker utfordringer i lek og læring
- Blir møtt på sine uttrykk, sin undring og utforskertrang
- Opplever en barndom preget av mangfold, likeverd og respekt
- Utvikler sin språkkompetanse og sin matematiske kompetanse

1.0 Barnehagens innledning

1.1 Struktur og organisering

Sandalsbotn barnehage ligger idyllisk og landlig til i Sandalsbotn. Området gir rike muligheter for korte og lengre turer, som kan by på naturopplevelser ved fjell, skog og elv, gårdsbesøk, og Nesttun sentrum med bibliotek og andre urbane tilbud.

Barnehagen er organisert i fem avdelinger. På nåværende tidspunkt har vi tre avdelinger for barn under tre år og to avdelinger for barn over tre år. Til sammen går det rundt 65 barn i Sandalsbotn barnehage.

I Sandalsbotn barnehage har vi 17 årsverk, der en høy andel av disse er utdannet barnehagelærere. Vi har også kjøkkenpersonale som lager varm lunsj 3-4 dager i uken. I barnehagen vår ar vi også mot lærlinger fra yrkesopplæringen.

1.2 Metodevalg

God psykisk helse er en forutsetning for et godt liv. Å utvikle omsorg for seg selv og andre, gjør gode dager bedre og vanskelige dager litt lettere å takle.

Bergen kommune har valgt ut ICDP som forebyggende program som alle kommunale barnehager skal benytte i arbeidet med det psykososiale miljøet. I løpet av høsten 2023 skal to av våre pedagoger utdanne seg til ICDP-veiledere, og på denne måten bli en ressurs for oss i det videre arbeidet med ICDP.

ICDP handler om å fremme barns psykososiale utvikling gjennom de voksnes sensitive samspill med barnet. En forutsetning for dette samspillet er at det er en nær relasjon mellom barn og voksen.

Målet med ICDP blir derfor å styrke kvaliteten av kontakt mellom omsorgsgiver og barn. Dette gjør vi ved å sikre et best mulig miljø der barna opplever tilstedeværende, omsorgsfulle voksne som de har en trygg tilknytning til.

I Sandalsbotn barnehage vil vi jobbe for at barna skal bli glade i seg selv og har tro på egen mestring, og at de kan være anerkjennende og rause overfor andre.

Vi har erfart at å dele barnegruppen i mindre enheter med en voksen tett på, styrker relasjonene mellom barn og voksen. Det gir bedre betingelser for den gode, uforstyrrede leken, og gir den voksne bedre informasjon om det enkelte barns utvikling. Gjennom gruppedeling vil barna få mulighet til å etablere nye vennskap, og det skaper trygghet og styrker den sosiale kompetansen å ha flere venner å spille på.

1.3 Kjerneverdier

«Verdiene gir retning for det pedagogiske arbeidet og samhandlingen med barn og foresatte.»

1.3.1 Ser barnet

«Vi ser det enkelte barns egenverdi. Barnet gis gode betingelser for læring og utvikling basert på vår anerkjennende væremåte.»

Vi viser interesse for hvert barn som unikt individ og engasjerer oss i å lære barnet å kjenne. Vi tilrettelegger for å gi hvert barn opplevelse av mestring og utvikle en god selvfølelse. I Sandalsbotn barnehage møter vi barnet i deres høyde. Vi har et åpent blikk, vil lytte og viser interesse.

1.3.2 Varme

«Vi gir barnet omsorg og trygghet. I møte med barn skal vår hjertevarme gi næring og vekstmulighet.»

For oss i Sandalsbotn barnehage betyr dette at atmosfæren i barnehagen skal være preget av varme; tilstedeværende voksne, varme i blikket, engasjert og positivt kroppsspråk og stemmebruk, raushet. Vi viser glede over å se hvert enkelt barn hver dag, de voksne er nær barna og viser at de bryr seg.

1.3.3 Inkluderende

«Vi skaper gode relasjoner, der alle barn blir sett og bekreftet. Det enkelte barn skal oppleve gleden av å tilhøre små og store fellesskap.»

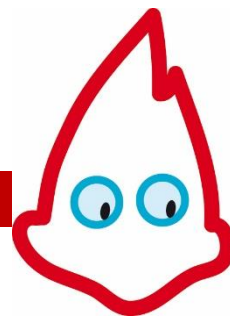
For oss i Sandalsbotn barnehage betyr dette at vi hjelper barna til å bli sosialt kompetente. Dette legger grunnlag for å bli inkludert i fellesskapet. Hvert barn skal oppleve å bli en

betydningsfull person i fellesskapet. Vi tilrettelegger for ulike gruppestørrelser i hverdagen der alle skal oppleve lek og vennskap.

Ved måltider vil vi spesielt ha fokus på at alle blir inkludert i praten rundt bordet, og være spesielt bevisst på å inkludere barn med språklige begrensninger. Vi ser på mangfold og ulikheter som en berikelse i fellesskapet.

2.0 Livsmestring for det 21. århundre

– medvirkende barn i lek og læring

2.1 Tilknytning

Mål: Alle barn skal oppleve god og trygg tilknytning til personalet på avdelingen

Trygg tilknytning til personalet i barnehagen, har avgjørende betydning for barnets trivsel og opplevelse av trygghet i barnehagen. Barn som er trygge og trives, har det beste utgangspunkt for utvikling og læring.

Dette betyr at vi skal:

- starte tilknytningsprosessen allerede om våren før oppstart med besøksdager og god informasjon ut til foresatte.
- ha kontaktpersoner som følger barn og foreldre tett den første tiden i barnehagen
- skjerme de yngste barna mot for mange nye mennesker, flytte faste ansatte internt ved behov for vikar.
- ha kontaktpersoner for hvert barn ved overflytting fra en avdeling til en annen
- etablere gode relasjoner og trygg tilknytning for barnet.
- Sensitive voksne i kommunikasjon og relasjon med barna.

2.2 Lek

Mål: Alle barn skal oppleve glede og mestring i leken.

Delmål: Barna skal møte et inspirerende leke- og læringsmiljø

Leken er barnets egen arena, og springer ut fra en indre motivasjon, lyst og glede. I leken må man forholde seg til andre, forhandle om leketema, inngå kompromisser, gi og ta, og vente på tur. Fra et voksent perspektiv er leken også barnets viktigste arena for læring. Noen

barn knekker lekekodene fra de er ganske små, andre barn har behov for hjelp og støtte til å mestre dette.

Personalet i barnehagen skal

- fortsette arbeidet for et dynamisk leke og læringsmiljø, med utgangspunkt i barnas interesser
- legge til rette for varierte opplevelser og erfaringer som gir felles referanser og inspirerer til lek.
- etablere gode møteplasser inne og ute
- starte, vedlikeholde og utvikle leken.
- Være fysisk og mentalt til stede i leken, og delta og støtte ved behov.
- løfte fokus på uteleken for å styrke det psykososiale miljøet og forebygge mobbing.
- Bruke barnehagens nærområder – samspill styrkes og konflikter reduseres i lek i naturen.

2.3 Læring

Mål: Alle barn skal oppleve et trygt og inkluderende miljø som inspirerer til utforskning og læring.

Barn er naturlig motiverte for utforskning og læring, og den beste læring skjer gjennom aktiv deltakelse i et positivt, sosialt fellesskap. Leken er barnets viktigste arena for læring

Dette betyr at personalet skal:

- legge til rette for et godt sosialt klima der hvert barn opplever anerkjennelse.
- skape et leke og læringsmiljø som er trygt, men samtidig spennende og utfordrende.
- legge til rette for opplevelser og varierte erfaringer der vi sammen undrer oss, utforsker og bearbeider.
- Støtte barns nysgjerrighet og initiativ.

- bidra til at hvert barn opplever mestring

2.4 Barns medvirkning

Mål: Alle barn skal møtes med anerkjennelse.

Delmål: Alle barn skal oppleve at deres meninger har betydning for fellesskapet.

I Sandalsbotn barnehage skal alle barn bli møtt av anerkjennende og lyttende voksne. Barna skal oppleve å bli tatt på alvor og at deres meninger og synspunkt er viktige for de voksnes valg og prioriteringer. Barnas innspill skal gjenkjennes i planlegging og gjennomføring av barnehagehverdagen.

For at barns rett til medvirkning skal være en integrert del av barnehagens hverdag legger vi til rette for arenaer der barna blir hørt. For de eldste barna blir barnemøter og barnesamtaler en viktig metode for innhenting av barnas synspunkter. Vi har og en postkasse der barn og foreldre kan komme med innspill. Gode og systematiske observasjoner i nært samspill med barna, gir oss nyttig informasjon om de yngste barnas ønsker og behov.

Personalet i barnehagen skal:

- legge til rette for arenaer der barns interesser og meninger får bidra til barnehagens planer og innhold.
- være bevisste barns ulike uttrykk
- sikre at alle barn blir hørt
- inkludere barn i daglige gjøremål f.eks. ved å ha «hjelp barn»
- gi barna oppgaver og ansvar etter alder og modning, f.eks. være med å ta imot nye barn på avdelingen eller hjelpe yngre barn.

2.5 Vennskap og felleskap

Mål: Alle barn skal oppleve å ha en venn i barnehagen, og være verdifull for fellesskapet.

Delmål: Barn som har behov for det, skal få hjelp og støtte til å mestre å etablere og beholde vennskap

Å ha gode venner styrker livskvalitet og mental helse for mennesker i alle aldre. Barn som har venner, får god trening i å videreutvikle sine sosiale ferdigheter. En av våre viktigste oppgaver, er å sikre at alle barn opplever å ha venner i barnehagen. Noen ganger kan det være vanskelig for barnet å etablere og holde på vennskap. Da er det den voksnes ansvar og oppgave å hjelpe barnet inn i gode relasjoner med andre barn. Et positivt fellesskap gir opplevelse av tilhørighet og styrker barns selvfølelse.

Personalet skal:

- tilrettelegge barnehagens lekemiljø med utgangspunkt i barnas interesser og behov
- jobbe aktivt for et positivt fellesskap og et godt klima i barnegruppen, med ekstra innsats tidlig på høsten ved etablering av nye barnegrupper.
- tilrettelegge for små lekegrupper, der alle barn får mulighet til å medvirke
- legge til rette for og støtte oppunder gryende vennerelasjoner.
- ha fokus på vennskap i planlagte og spontane aktiviteter.
- være nær og tilgjengelig
- være tett på i uteleken for å forebygge utestenging og mobbing
- bruke barnehagens nærområder aktivt for å styrke gruppetilhørighet og fellesskap.

2.6 Mangfold

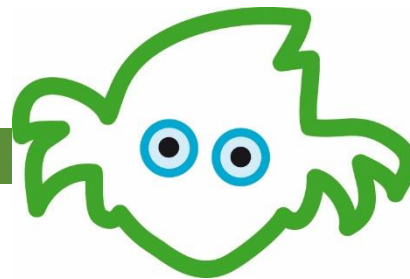
Mål: Alle barn skal oppleve å være verdifull for fellesskapet, uavhengig av erfaringer og bakgrunn.

Barnehagen er et lite samfunn og det er naturlig at det speiler mangfoldet i resten av samfunnet. Hos oss skal alle barn oppleve at de blir sett og anerkjent for akkurat den de er, og at hver og en har en viktig plass i barnehagens fellesskap. Barna skal få oppleve at det finnes mange måter å tenke, handle og leve på. Barnehagen skal synliggjøre et mangfold i familieformer og sørge for at alle barn får sin familie speilet i barnehagen. Ved å belyse ulikheter på en positiv måte, ønsker vi å skape toleranse, forståelse og respekt for at vi alle er forskjellige og at det er en berikelse for fellesskapet.

Personalet skal:

- formidle positive holdninger til forskjellighet som en ressurs
- synliggjøre mangfold i det fysiske læringsmiljøet
- i samtaler og materiell sette fokus på ulike familieformer
- løfte frem flerspråklige barn blant annet ved å telle på deres språk
- møte barns innspill og uttrykk med åpenhet og toleranse.

3.0 Barnehagens tema/prosjekt

3.1 Fagområder

3.1.1 Språk som basiskompetanse

«I barnehagen skal barna møte ulike språk, språkformer og dialekter gjennom rim, regler, sanger, litteratur og tekster fra samtid og fortid.»

Rammeplanen.2017

I Sandalsbotn legger vi til rette for et godt og mangfoldig leke og læringsmiljø, der alle barn har mulighet for å delta i leken. Vi bruker musikk og sang for å skape fellesskap og glede, og som språklig støtte. Konkreter og tegn til tale forsterker den verbale språkutviklingen.

I måltidsituasjoner vil språk ha en sentral plass.

Vi introduserer flere måltidsanger og regler som barna kan velge blant. Vi teller på de ulike språkene representert på avdelingen. For de yngste barna blir det viktig å inkludere konkreter å samtale rundt. Bilder eller «montere» med utgangspunkt i barnas interesser på bordet bidrar til å stimulere til den gode samtalen rundt bordet.

Avdelingene har tilgjengelig ulike verktøy for bruk av billedstøtte som støtte til det verbale språk. Dette brukes i ulik grad på de forskjellige avdelingene:

- Snakkepakken
- Språkkoffert
- Rolltalk
- Sang og musikk
- Bøker
- Rim og regler. Eventyr
- Bilder på nøkkelring
- Primstav/ dagtavle

3.1.2 Matematisk kompetanse

Matematikk kan i stor grad sees på som et fag der kunnskapen legges som stein på stein i en mur, og i barnehagen kan man si at man legger steinene i grunnmuren for barnas videre forståelse av matematikk.

I barnehagen vil et fokus på matematikk kunne øke barnas nysgjerrighet, interesse og trygghet i forhold til fagområdet. Barna får selvtillit og evne til å tenke matematisk i barnehagehverdagen, og et språk til å beskrive denne tenkningen.

Matematikk finnes over alt i våre omgivelser, og det er personalets ansvar å sette mattebrillene på i undring og utforskning sammen med barna, ut fra barnas alder og modning.

Vi legger til rette for butikklek, cafe med konkreter ute og inne.

Under måltid er mulighetene for matematiske koblinger store. Ved dekking av bord blir antall og par, naturlige tema, ved rydding handler det om sortering.

Under måltidet vil begreper som full/tom, tung/lett og klassifiseringer og sammenligninger bidra til økt matematisk bevissthet.

3.2 Digitale verktøy

De fleste barna møter digitale verktøy hjemme og vi vil at barnehagen skal være en arena der digitale verktøy gir mulighet for utforskning, lek og læring sammen med voksne.

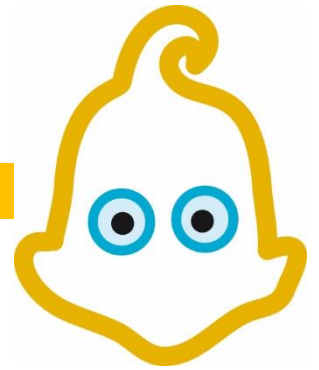
Tidligere år har vi arbeidet for at barna skal bli kjent med fotoapparat, PC og skriver, og at de skal få en begynnende forståelse for sammenhengen og prosessen fra et bilde er tatt til det kommer ut på skriveren. Vi ønsker å fortsette dette arbeidet.

I tillegg har alle barnehagene i Bergen kommune fått en digital utstyrspakke med digitale luper, Bee Bot og høyttaler med mikrofon som kan benyttes på de store avdelingene.

Vi er bevisst på bruken av digitale verktøy og rammeplanens føringer om at denne arbeidsmåten ikke skal dominere barnehagehverdagen.

4.0 Barnehagen som lærende organisasjon

4.1 Barnehagens utviklingsarbeid

Mål: I samarbeid med hjemmet gi barn og foreldre en god overgang fra barnehage til skole

I Sandalsbotn barnehage vil vi i en periode ha et ekstra fokus på våre overgangssituasjoner. Det handler om overgang fra hjem til barnehage, fra en avdeling til en annen, og det handler om overgang fra barnehage til skole.

Vi vil fortsette med å se nærmere på våre rutiner for overgang fra barnehage til skole.

4.2 Dokumentasjon, vurdering og oppfølging

4.2.1 Dokumentasjon

Vi dokumenterer vår praksis i forbindelse med overganger internt i barnehagen gjennom våre forberedelser, velkomstbrev og planer for overgang mellom avdelingene.

Gjennom året vil vi arbeide for at våre planer, skriv og rutiner bidrar til å videreutvikle kvaliteten i en felles praksis.

Vi dokumenterer også vår pedagogiske praksis ved å sende ut månedsskriv og månedsplaner.

4.2.2 Vurdering

Foreldrenes samlede tilbakemeldinger på overgangen, våre egne observasjoner, samt planer og skriv, vil i løpet av høsten være utgangspunkt for vurdering av måloppnåelse.

Vi vil også i år delta i den Nasjonale foreldreundersøkelsen. Tilbakemeldingene her vil også gi oss et grunnlag for å vurdere måloppnåelsen, både når det gjelder overganger og andre mål vi har satt.

Du kan lese mer om kvalitetsarbeidet i barnehagene på innbyggerhjelpen på Bergen kommune sine nettsider.

4.2.3 Oppfølging

Høsten 2023 vil vi med bakgrunn i resultater fra foreldreundersøkelsen i fjor, fortsette å arbeide med barnehagens uteareal og tilrettelegging av lek ute. Som en del av vårt utviklingsarbeid har vi i år et ekstra fokus på å skape et inkluderende og inspirerende lek- og læringsmiljø på uteområdet vårt. Vi tilpasser lekemiljøet til barnegruppen, og arbeider for å inkludere alle barn.

I løpet av våren 2024 vil vurderingsgrunnlaget etter foreldreundersøkelsen 2023 ligge til grunn for eventuell justering eller endring av praksis.

4.3 Barn og foreldres medvirkning i utviklingsarbeidet

Vinteren 2022 ble den nasjonale foreldreundersøkelsen i regi av Utdanningsdirektoratet gjennomført i Sandalsbotn, og alle foresatte fikk mulighet til å si sin mening om ulike forhold ved barnehagetilbudet. Vi er fornøyde med tilbakemeldingene innenfor alle punktene på undersøkelsen, men vi ønsker alltid å strekke oss etter å bli enda bedre.

Gjennom å svare på foreldreundersøkelsen gir foresatte oss en tilbakemelding på arbeidet hittil, og vi benytter dette som føringer for arbeidet videre..

På foreldresamtaler med foreldrene våren 2024, vil overgang og tilknytning være en del av innholdet. Vi vil ha fokus på hvordan hjem og barnehage kan samarbeide for å gi barna den beste overgangen i barnehagen.

Del to

I. Barnesyn og læringssyn

Vårt barnesyn:

Barn er kompetente og likeverdige mennesker. Barn har rett til å være aktive deltakere i eget liv, og deres uttrykk, opplevelser og følelser skal tas på alvor.

Dette betyr at personalet skal

- legge til rette for et godt sosialt klima der hvert barn opplever anerkjennelse og aksept.
- legge til rette for at alle barn får uttrykke seg og blir hørt, og opplever å være en viktig del av fellesskapet
- møte barn med respekt, interesse og nysgjerrighet.
- anerkjenne det enkelte barns egenart
- bidra til at hvert barn blir glad i seg selv

Vårt læringssyn:

Barn er naturlig motiverte for utforsking og læring, og vi vet at den beste læring skjer gjennom aktiv deltakelse i et trygt, sosialt fellesskap.

Dette betyr at personalet skal

- legge til rette for et godt sosialt klima der hvert barn opplever trygghet, tilhørighet, anerkjennelse og aksept.
- skape et læringsmiljø som er trygt, men samtidig spennende og utfordrende.

- legge til rette for felles opplevelser og erfaringer der vi sammen undrer oss, utforsker og bearbeider
- bidra til at hvert barn opplever mestring

II. Pedagogisk relasjonskompetanse

I Sandalsbotn barnehage har vi i flere år arbeidet med samspillmetoden Dialog. Vi opplever at det finnes flere likhetspunkter mellom verdigrunnlaget og arbeidsmetodene i Dialog og ICDP, og vi vil ta med oss erfaringsgrunnlaget vårt fra tidligere når vi nå går over til å benytte ICDP.

Personalet i barnehagen skal

- anerkjenne og snakke positivt om det barnet gjør eller er opptatt av
- være sensitive for det barna er opptatt av
- være åpen og lydhør for barnas innspill.
- legge til rette for godt samspill og gode samtaler med barna hver dag
- sette grenser på en positiv måte.

«Det du tror om meg, slik du er mot meg, hvordan du ser på meg, hva du gjør mot meg, slik blir jeg» av M.Jennes

III. Danning gjennom omsorg, lek og læring

En av barnehagens viktigste oppgaver er å bidra til at alle barn mestrer sosial samhandling med andre. Vi vil at de skal være trygge på å ytre egne ønsker og ideer, bli glade i seg selv, og ha tro på egen mestring. Livet byr på små og store utfordringer, og vi vil bidra til at barnet takler å møte motstand og gi dem redskaper og strategier som hjelper dem gjennom. Samtidig er det viktig at barna skaper gode relasjoner til menneskene rundt seg, tar hensyn og lytter til andre, og viser omsorg for hverandre. Det er dette vi kaller sosial kompetanse.

God sosial kompetanse kan være avgjørende for å etablere og beholde vennskap, og vi vet at vennskap er en viktig faktor for barnets trivsel og utvikling.

Sosial kompetanse handler om å gi og ta, vente på tur og slippe andre til. Arbeidet med sosial kompetanse i barnehagen er kanskje ikke alltid like synlig, men hele barnehagedagen inneholder utallige situasjoner, både planlagte og spontane, der sosial kompetanse er i fokus.

I barnehagen skal barna få erfaringer med demokratiske prosesser gjennom å møte arenaer der alle blir hørt og respektert. De skal få støtte til å løse konflikter på en positiv måte og oppleve at egne og andres innspill tas på alvor. Når barnas individuelle ønsker og behov ikke kan følges, skal de få gode begrunnelser for dette.

IV. Progresjon i barnehagens pedagogiske innhold

Sandalsbotn barnehage er organisert i avdelinger etter barnas alder. Dette mener vi støtter opp under og sikrer at barnet gjennom sine barnehageår opplever en naturlig progresjon i det pedagogiske innholdet.

Småbarnsavdelingene våre, Askepott, Tommeliten og Veslefrikk er for barn på 1-3 år. De består av en liten gruppe på 9-10 barn. De yngste barna skjermes mot for mange mennesker å forholde seg til. Det pedagogiske tilbudet handler om det nære. Barna får varierte opplevelser og erfaringer innenfor de ulike fagområdene gjennom tema som meg og min familie, vennskap på avdelingen, turer i barnehagens nærområde. De får erfaringer med ulike leker og materiell, dette skiftes ut og endres i takt med barnas motoriske og kognitive utvikling.

Systematisk observasjon gir oss informasjon om det enkelte barns behov, opplevelser og interesser som blir utgangspunkt for tilrettelegging av det pedagogiske tilbudet. Dagsrytmen vektlegger barnas vekslende behov for aktivitet og hvile, og den fysiske organiseringen tar hensyn til de yngste barnas behov for grov-motorisk utfoldelse. I noen sammenhenger deles gruppen, slik at tilbudet blir ytterligere tilpasset barnets alder og modning.

Avdelingene våre for barn 3-6 år heter Smørbukk og Rødhette. Dette er grupper med 18-20 barn. På stor avdeling kan barna i større grad forholde seg til flere personer. Innholdet i det pedagogiske tilbudet utvides. Samarbeid på tvers av avdelinger, turer og utflukter gir større utfordringer, vi beveger oss lenger vekk fra barnehagen. På stor avdeling legger vi til rette for at barna skal gjøre bruk av tidligere erfaringer. Vi legger til rette for refleksjon rundt egne og andres opplevelser og følelser. Vi har større fokus på samfunnet utenfor barnehagen, og legger vekt på at barna skal utvikle selvstendighet, både i form av trygghet på egen mestring, men og kritisk tenkning.

Klubben for skolestarterne har fokus på at barna skal oppleve trygghet med tanke på overgangen til skolen. Gjennom året får barna erfaringer med vennskap og lek også på tvers av avdelingene. Barnets sosiale kompetanse er avgjørende for å kunne etablere og holde på vennskap, som er avgjørende for trivsel, lek og læring. Dette siste året får barna mange og varierte turer ut av barnehagen, noe som gir barna øvelse i å lytte til kollektive beskjeder, forholde seg til regler, vise omsorg for andre m.m. Barnehageåret avsluttes med overnatting i barnehagen; en utfordring av selvstendighet og trygghet, som gir stor mestringsfølelse.

V. Overganger

a. Tilvenning i barnehagen

Den første tiden i barnehagen, har stor betydning for barnets videre trivsel og trygghet, og vi jobber for at denne tiden skal bli så god som mulig for barn og foreldre.

For å få dette til vil vi:

- gi foreldre god skriftlig informasjon i god tid.
- invitere til besøksdager/ lekedager for nye barn og foreldre på forsommeren.
- dersom barnet skal begynne på stor avdeling og bor i nærområdet stikker vi gjerne innom, ringer på og sier hei.
- ha en voksen tett på barnet med fokus på trygg tilknytning i oppstarten.
- i samarbeid med foreldre; tilpasse tilvenningstiden til det enkelte barns behov
- tilby oppstartsamtale like etter oppstart, med gjensidig utveksling av informasjon

b. Overganger og sammenheng innad i barnehagen

For barn og foreldre, kan overgang fra liten avdeling til stor avdeling bidra til usikkerhet og engstelse, og en følelse av utrygghet.

For å videreføre barnets trygghet og tillit vil vi:

- så tidlig som mulig lage en plan for overflytting av barn.
- Så langt det lar seg gjøre sikre at alle barn blir overført sammen med en eller flere venner.
- organisere besøksdager på ny avdeling for barna utover våren og sommeren
- gi foreldre god informasjon fra den nye avdelingen før sommerferien.
- overføringsamtaler mellom pedagogiske ledere før overflytting
- sørge for at hvert barn får etablert en god relasjon til en voksen på ny avdeling.
- være bevisst «overgangsobjekter» som sanger eller eventyr

c. Samarbeid og sammenheng med skolen

Bergen kommune har egen plan for overgangen mellom barnehage og skole som ligger til grunn for vårt arbeid for alle barna. Dere finner den her:

https://bergen.extend.no/export/bergen/bbsi/docs/doc_13839/index.html

De fleste barna i Sandalsbotn barnehage begynner på Kringlebotn skole og vi har et utvidet og godt samarbeid med dem. I løpet av året har vi flere møteplasser der våre skolestartere får bli kjent med skolen og med barn og voksne der.

Barn som begynner på andre skoler i Fana bydel får vise frem skolen sin til andre barn på Klubben. Dette skjer ved at vi tar med oss en gruppe barn for å leke på uteområdet til skolen eller at vi skriver ut bilder fra nettet og presenterer dette i samling.

Tidlig på høsten, kommer barn som har begynt i første klasse tilbake i barnehagen på besøk, og kan dele egne erfaringer fra skolestart.

I løpet av høsten og våren bruker vi tid sammen i «Klubben» til å gi barna positive møter med skolen. Elevene får dra på besøk til skolen sin, hilse på lærere og elever, og leke på skolens og SFO sitt område.

På våren har vi overføringsamtaler med skolen for å legge best mulig til rette for årets skolestartere.

Vårt mål er at barna skal føle trygghet med tanke på skolestart, fordi de kjenner og mestrer de forventningene som stilles til dem på skolen.

I 2023 – 2024 vil overgangen fra barnehage til skole ha et ekstra fokus hos oss i Sandalsbotn barnehage.

VI. Foreldremedvirkning

I Sandalsbotn barnehage har vi et foreldreråd som består av alle foresatte.

Om høsten velges det et arbeidsutvalg FAU, med to representanter fra hver avdeling. Fra disse konstitueres det to medlemmer til Samarbeidsutvalget.

Samarbeidsutvalget er et lovpålagt organ som blant annet er med i drøftinger og utforming av barnehagens pedagogiske innhold.

Barnets beste avhenger av et godt samarbeid mellom hjem og barnehage. Den gjensidige daglige utvekslingen av informasjon, skal sikre hvert barn en god hverdag i barnehagen. Foresatte får tilbud om en til to individuelle samtaler hvert år, men kan også selv ta initiativ til samtale. Tema på samtalen er barnets trivsel og utvikling, men er åpen for at foresatte kan ta opp saker de er opptatt av, knyttet til barnets opphold i barnehagen.

Gjennom året inviteres foreldre til faglige og sosiale arrangementer der samarbeidet mellom hjem og barnehage kan styrkes.

VII. Bærekraftig utvikling

I Rammepleanen for barnehager står det: Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det.

Konkret for oss i Sandalsbotn barnehage betyr dette:

- «Kjennskap gir vennskap»- vi vil gi barna gode holdninger i forhold til vern av naturen. For eksempel har vi alltid med oss utstyr i sekken for å kunne plukke boss. Vi snakker om det at vi ikke skal knekke greiner fra friske trær, men

heller se hva vi kan finne på bakken. Når vi henger opp hengekøyer snakker vi med barna om hvordan dette skal gjøres uten å skade treet. osv.

- Økonomi i hverdagen vår: Vi tenker nøye igjennom behov og bruk før vi gjør innkjøp. Og vurderer nøye før vi kaster noe: hva kan repareres? Kan det brukes på nytt et annet sted?

VIII. Psykososialt barnehagemiljø

Det er forankret i Barneheloven at alle barn har rett til et trygt og godt barnehagemiljø. I dette ligger det at alle ansatte i barnehagen er forpliktet til å gripe inn når et barn i barnehagen utsettes for krenkelser, og videre at barnehagen skal jobbe forebyggende for å skape et varmt og inkluderende fellesskap.

Under plikten til å sikre at barn og unge har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø, følger det fire delplikter:

- plikten til å følge med
- plikten til å melde
- plikten til å undersøke
- plikten til å sette inn egnede tiltak

Arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet er et kontinuerlig arbeid som er retningsgivende for barnehagens kvalitetsutviklingsarbeid og grunnleggende for alt vi gjør i barnehagen, både i samspill med barna, samarbeid med foreldre og innad i personalgruppen.

Barnehagen har en lokal handlingsplan for å sikre systematikk i arbeidet med det psykososiale barnehagemiljøet. Handlingsplanen gjennomgås i personalgruppen årlig.

Det psykososiale barnehagemiljøet er videre tema på foreldremøte, foreldresamtaler og i SU ved oppstart av hvert barnehageår.

I Sandalsbotn har vi et lokalt Skyfritt-team som arbeider med saker der vi eller foresatte er usikre på om et barn opplever barnehagemiljøet som trygt og godt. Kommunen har også et eget team som kan gi råd og styrke oss i dette arbeidet.

I barnehageårene 2023/2024 og 2024/2025 er vi i Sandalsbotn deltakere i Læringsmiljøprosjektet i regi av Utdanningsdirektoratet. Dette prosjektet har som mål å fremme et trygt og godt barnehage- og skolemiljø uten mistriksel og krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering.

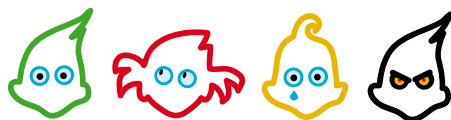
I Læringsmiljøprosjektet jobber vi med temaer som:

- Hvordan fremme og utvikle et trygt og godt barnehagemiljø
- Hvordan forebygge, avdekke og håndtere mistriksel og krenkelser
- Regelverk og organisasjonsutvikling
- Ledelse og positiv barnehagekultur

IX. Barns seksuelle helse

Plan for seksuell helse, seksualopplysning og seksualitetsopplæring ble vedtatt av bystyret i april 2019, og er utarbeidet med formål om å sikre en helhetlig innsats for å styrke barn og unges seksuelle helse. Planen peker blant annet på barnehagen som en viktig arena for å sikre kunnskap og nødvendig kompetanse om kropp og seksualitet. Slik kan barnehagen styrke barnas begrepsapparat og danne grunnlag for positive holdninger knyttet til selvfølelse, identitet, egenverd, kropp, følelser og grenser. Videre skapes åpenhet og respekt for mangfold og variasjoner i familieformer og kjønnsuttrykk, noe som kan bidra til å forebygge fordommer og diskriminering.

Grunnlaget for god seksuell helse legges allerede tidlig i småbarnsalder. Bevissthet knyttet til barns seksuelle utvikling og kunnskap om hvordan denne kan komme til uttrykk i lek og atferd, er viktig for å kunne møte dette på en konstruktiv måte. Siden barnehagepersonale og foreldre har et felles ansvar for å ivareta barnets trivsel og utvikling, er det naturlig at barns seksuelle helse også er tema både i foreldresamtaler og på foreldremøter.

Sandalsbotn barnehage

Sandalsbotn 54

5221 Nesttun

E-post: sandalsbotn.barnehage@bergen.kommune.no

www: <https://www.bergen.kommune.no/omkommunen/avdelinger/238>

Tlf: 53 03 47 80

**BERGEN
KOMMUNE**